

ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในงานอาชีพ

รหัส 3000-1101

อาจารย์สุจิตา สุขคล้าย
สาขาวิชาพื้นฐานทั่วไป

จุดประสงค์รายวิชา

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียบเรียง
ถ้อยคำในการสื่อสารได้ถูกต้อง
2. เพื่อให้ใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร
อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้เห็นคุณค่าและความงามของภาษาไทย

มาตรฐานรายวิชา

1. เขียนประโยคเพื่อสื่อสารได้ตรงตามความต้องการในโอกาสต่าง ๆ
2. ใช้วิจารณ์งานในการเลือกถ้อยคำ สำนวนโวหาร ในการรับสารและส่งสาร
3. ประเมินคุณค่าวรรณคดีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้ในชีวิตและงานอาชีพ

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและฝึกทักษะการใช้ประโยคตาม
เจตนาของการสื่อสาร การวิเคราะห์
สังเคราะห์ วิจาร์ณ ประเมินค่าสิ่งที่ได้จากการ
อ่าน การฟัง และการดู การเขียนแสดง
ทรรศนะ การเขียนบันทึกที่จำเป็นในงาน
อาชีพ การเขียนโน้มน้าวใจ การเขียนบันทึก
บทประพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพ การ
เขียนโน้มน้าวใจ

การเขียนบทประพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับงาน
อาชีพ การพูดในที่ประชุมชน และในงาน
ของสังคม การศึกษาวรรณคดี และ
วรรณคดีที่เสริมสร้างและส่งเสริม
ศิลปวัฒนธรรมของชาติ

บทที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสื่อสาร

การสื่อสาร หมายถึง การที่บุคคลสองฝ่ายมีการติดต่อกัน เพื่อบอกข้อมูลข่าวสาร ความรู้สึกนึกคิด ซึ่งกันและกัน โดยอาศัยทั้งวัจนภาษา และอวัจนภาษาเป็นสื่อกลาง

วัจนภาษา คือ ภาษาพูดและภาษาเขียนที่ทั้งสองฝ่าย
สามารถเข้าใจความหมายได้

อวัจนภาษา คือ ภาษาท่าทาง อากัปกริยาต่างๆ ที่แสดง
ออกมาขณะสื่อสาร เช่น สีหน้า แววตา น้ำเสียง การ
เคลื่อนไหว ตั้งแต่หัวจรดเท้า เรียกอีกอย่างว่า ภาษากาย
การสื่อสารเป็น พฤติกรรม ของมนุษย์ เพราะมนุษย์ต้อง
อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน หาก
ไม่สื่อสารให้เข้าใจตรงกัน อาจทำให้เกิดการเข้าใจผิดและ
เกิดผลเสียหาย

ประโยชน์ของการสื่อสาร

1. เกิดการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสาร จากบุคคลสู่อีกบุคคลหนึ่ง หรืออาศัยสื่อจากสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ทำให้เกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แพร่ขยายต่อไป
2. สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน ไม่ว่าจะเป็นระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือบุคคลกับองค์กร หรือระหว่างองค์กรกับองค์กร การสื่อสารถึงกันด้วยดีย่อมทำให้เกิดความเป็นมิตรไมตรีต่อกัน

องค์ประกอบของการสื่อสาร

1. ผู้ส่งสาร คือผู้ที่ส่งข้อความไปยังอีกฝ่าย จะโดยวิธีการพูดหรือการเขียน
2. ผู้รับสาร คือผู้ฟังหรือผู้อ่านสารที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อให้ทราบ

3. สาร คือ เนื้อหาสาระที่ผู้ส่งสารแสดงออกมา ด้วย
วิธีการพูด หรือการเขียน หรือทางอวัจนภาษา
เพื่อให้ผู้รับสารสามารถรับรู้และเข้าใจความหมายได้

4. สื่อ คือ สิ่งที่เป็นตัวกลางเพื่อช่วยให้เกิดความรู้ ความ
เข้าใจกันได้ แบ่งเป็น 2 อย่าง คือ

- สื่อภายนอก ได้แก่ โสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ
เช่น วิทยุ โทรทัศน์
- สื่อภายใน ได้แก่ น้ำเสียง สีหน้า แววตา การ
เคลื่อนไหว การแต่งกาย

คุณสมบัติของผู้ส่งสาร

1. เป็นผู้ใช้ภาษาดี คือ รู้จักเลือกใช้คำที่มีความหมายตรงตามความต้องการของตน รู้จักเรียบเรียงประโยคให้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา เข้าใจง่าย ไม่สับสน
2. เป็นผู้รู้มารยาท คือ รู้จักเลือกสื่อสารให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ผู้ส่งสารควรรู้ว่าเรื่องใดควรพูด เรื่องใดไม่ควรพูด

3.เป็นผู้มีจิตวิทยา คือ ก่อนพูดควรพิจารณาว่าเรื่องที่จะพูด ควรสื่อสารอย่างไร ควรพูดตรง ๆ หรือทางอ้อม

4. เป็นผู้รู้ข้อมูลจริง คือ เมื่อต้องการส่งสารเกี่ยวกับเรื่องใด ต้องแน่ใจว่าข้อมูลนั้นเป็นเรื่องจริง ถูกต้อง

5. เป็นผู้มีใจเป็นธรรม ไม่มีอคติ หรือลำเอียงต่อเรื่องราวที่สื่อสารออกไป

6.เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี คือ มีท่าทีเป็นมิตรไมตรีกับ
ผู้อื่น เป็นคนอัธยาศัยดี

7.เป็นผู้มีไหวพริบปฏิภาณดี คือ สามารถแก้ปัญหา
เฉพาะหน้าได้อย่างฉับไวและไม่เกิดการเสียหาย

คุณสมบัติของผู้รับสาร

1. เป็นผู้ที่มีสติมั่นคง มีความตั้งใจขณะรับสาร
2. เป็นผู้ที่มีทักษะในการรับสาร คือสามารถอ่านหรือฟังสารต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว รับรู้ความหมายของสารได้เร็ว
3. เป็นผู้ที่มีวิจารณญาณ คือ เมื่อฟังแล้วต้องนำไปคิดพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบเสียก่อนว่า สารนั้นมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

4.เป็นผู้มีใจกว้าง คือ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
เคารพในความคิดของผู้อื่น

5.เป็นผู้มีใจเป็นธรรม ไม่เอนเอียงไปทางใดทางหนึ่ง
ไม่โอนอ่อนไปในทางชักจูงหรือโน้มน้าวของใคร
โดยง่าย

ภาษาที่ดีในการสื่อสาร

วจนภาษาที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. เข้าใจง่าย
2. สุนภาพเหมาะแก่กาลเทศะและบุคคล
3. ถูกต้องตามหลักภาษา
4. เป็นประโยคที่เรียงลำดับได้ดี

อวัยวะภาษาที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

1. การแสดงออกทางใบหน้า แววตา
2. อากัปกิริยาท่าทางท่า การเคลื่อนไหวอวัยวะต่างๆ
3. การใช้สายตา
4. การใช้น้ำเสียง
5. การแต่งกาย

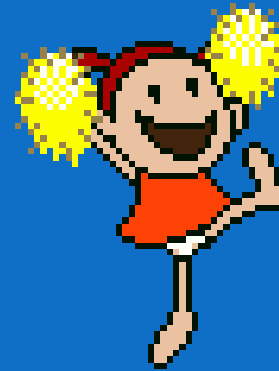
บทที่ 2 การใช้ประโยคเพื่อการสื่อสาร

การวิเคราะห์ประโยค หมายถึง การแยกประโยค
ออกเป็นส่วน ๆ เพื่อให้เข้าใจความหมายของประโยค
นั้นได้ดียิ่งขึ้น ว่าคำแต่ละคำนั้นทำหน้าที่เป็นส่วนใด
ของประโยค

การวิเคราะห์ประโยชน์ตามโครงสร้างของประโยค

โครงสร้างของประโยคในภาษาไทย มี 3 แบบ คือ

- ประโยคความเดียว
- ประโยคความรวม
- ประโยคความซ้อน

ประโยชน์ความเดียว

เรียกอีกอย่างว่า
เอกรรณประโยชน์

คือ ประโยคที่มีใจความเพียงอย่างเดียว โครงสร้างของ
ประโยคจะประกอบด้วย ประธาน และกริยา ซึ่งจะมี
ส่วนขยายของประธาน หรือของกริยา หรือไม่มีก็ได้
ถ้ามีส่วนขยายเพิ่มเข้ามา ส่วนขยายนั้นจะต้องเป็นคำ
หรือกลุ่มคำเท่านั้น จะเป็นประโยคไม่ได้

ประโยคใน 1 ประโยค จะประกอบไปด้วยอย่างน้อย
2 ส่วน คือ ประธาน และ กริยา

ตัวอย่างประโยค 2 ส่วน

ประโยค 2 ส่วน คือประโยคที่ไม่ต้องมีกรรมมารับ
ประโยคนั้นก็สมบูรณ์ได้ เราเรียกประโยค 2 ส่วนนี้ว่า

อกรรมกริยา เช่น

- นกบิน
- ฟ้ายิ่ง
- ฟ้าชั้น

ประธาน	กริยา
นก	บิน
ฟ้า	ยิ่ง
ฟ้า	ชั้น

ตัวอย่างประโยค 2 ส่วน ที่มีส่วนขยาย

- นกนางแอ่นบินสูง
- ไฟร้องเสียงดัง
- ไก่ฟ้าขันเพราะ

ประธาน	ขยายประธาน	กริยา	ขยายกริยา
นก	นางแอ่น	บิน	สูง
ฟ้า	---	ร้อง	เสียงดัง
ไก่	ฟ้า	ขัน	เพราะ

ประโยค 3 ส่วน

คือประโยคที่ต้องมีกรรมมารองรับ ประโยคจึงจะ
สมบูรณ์ ประโยคที่ต้องมีกรรมมารองรับเราเรียกว่า
สกรรมกริยา เช่น

แมวกินปลา

อาจารย์ตีนักเรียน

- กบกินแมลง

ประธาน	กริยา	กรรม
แมว	กิน	ปลา
อาจารย์	ตี	นักเรียน
กบ	กิน	แมลง

ประโยค 3 ส่วน ที่มีส่วนขยาย

- แมวดำกินปลาในครัว
- อาจารย์ฐิติรัตน์ตักนักเรียนที่มาสายหน้าชั้นเรียน
- กบกินแมลงเคราะห์ร้าย

ประธาน	ขยายประธาน	กริยา	กรรม	ขยายกรรม	ขยายกริยา
แมว	ดำ	กิน	ปลา	---	ในครัว
อาจารย์	ฐิติรัตน์	ตัก	นักเรียน	ที่มาสาย	หน้าชั้นเรียน
กบ	---	กิน	แมลง	เคราะห์ร้าย	---

ประโยชน์ความร่วมมือ

เรียกอีกอย่างว่า
อเนกบรรดประโยชน์

หมายถึง ประโยชน์ความดีวตั้งแต่ 2 ประโยชน์ขึ้นไปที่
สัมพันธ์กันมารวมกันให้เป็นประโยชน์เดียวโดยมี
คำสัณฐานเชื่อม มี 4 ชนิดคือ

1. ประโยชน์ความรวมที่มีใจความคล้อยตามกัน เช่น

* ฉันทำการบ้านเสร็จแล้ว * ฉันเข้านอน

เมื่อรวมประโยคจะได้

-- เมื่อฉันทำการบ้านเสร็จแล้ว ฉันจึงเข้านอน

2. ประโยคความรวมที่ใจความขัดแย้งกัน เช่น

* พอลล่าชอบกินแซนวิช * คำหล่าชอบกินส้มตำ

เมื่อรวมประโยคแล้วก็จะได้

*พอลล่าชอบกินแซนวิช แต่ คำหล่าชอบกินส้มตำ

หรือ กว่าถั่วจะสุกงา ก็ไหม้

3. ประโยคความรวมที่มีใจความให้เลือกร้อย่างใดอย่างหนึ่ง
จะมีคำว่า หรือ มิฉะนั้น ไม่เช่นนั้น เป็นตัวเชื่อม เช่น
- * เธอจะกินข้าว * เธอจะกินขนม เมื่อรวมกันแล้วจะได้
  - เธอจะกินข้าว หรือ กินขนม หรือ
  - * เธอต้องตีตัวออกห่างจากเขา * เธอจะเดือดร้อน
  - เมื่อรวมประโยคแล้วจะได้
  - เธอต้องตีตัวออกห่างจากเขา ไม่เช่นนั้น เธอจะเดือดร้อน

จบการบรรยาย

สวัสดีค่ะ

